

TURVAVALO-OPAS

kiinteistön omistajalle ja haltijalle

Turvavalo-opas kiinteistön omistajalle ja haltijalle antaa tietoa siitä millaisia veloituksia kiinteistön omistajalla ja haltijalla on liittyen kiinteistön turva-/poistumisvalaistuksen ylläpitoon.

TURVAVALAISTUKSEN TARKOITUS

Turvavalaistus määritelmänä kattaa sekä poistumisvalaistuksen että varavalaistuksen. Tässä esityksessä keskitytään lakisääteiseen poistumisvalaistukseen.

Standardi **SFS-EN 1838** määrittelee poistumisvalaistuksen seuraavasti:

Poistumisvalaistuksen yleisenä tarkoituksena on mahdollistaa turvallinen poistuminen paikasta silloin, kun normaali tehonsyöttö häiriintyy.

SISÄLLYS

Turvavalaistuksen tarkoitus	
Vaatimukset	4
Poistumisvalaistus	5
Poistumisvalaistuksen vaatimukset	6
Vaatimukset vanhassa kiinteistössä	6
Järjestelmän ylläpito ja huolto	7
Tyypillisesti vikaantuvat kohteet:	9-10
Akut	
Valonlähteet: Loistelamppu	
Valonlähteet: LED	
Tekninen Palvelu	11

VAATIMUKSET

1. Poistumisvalaistus vaaditaan lakisääteisesti julkisiin tiloihin ja työpaikoille.
2. Järjestelmän tulee olla aina toimintakunnossa, ja sen ylläpitoa varten tulee laatia suunnitelma. Tehdyistä toimenpiteistä tulee pitää päiväkirjaa.
3. Yllä mainituista toimenpiteistä vastaa rakennuksen omistaja ja haltija yleisten tilojen osalta ja haltija hallinnassaan olevien tilojen osalta.
4. Pyydettyessä päiväkirja tulee näyttää paloviranomaiselle.

Poistumisvalaistus kattaa kolme osa-alueita:

Poistumisreitivalaistus

Tarkoituksena on avustaa tilassa olevien henkilöiden turvallista poistumista luomalla sopivat näkyvyysolot ja osoittamalla suuntaa poistumisreiteillä. Sisältää sekä opastevalaisimet että poistumisreitien valaistuksen.

Avoimen alueen valaistus

Tarkoituksena on vähentää paniikin todennäköisyyttä sekä mahdollistaa rakennuksessa olevien henkilöiden turvallinen siirtyminen poistumisreiteille.

Riskialttiin työalueen valaistus

Tarkoituksena on edesauttaa sellaisten henkilöiden turvallisuutta, jotka ovat tekemisissä mahdollisesti vaarallisen prosessin tai tilanteen kanssa ja mahdollistaa toiminnan hallittu pysäyttäminen.

POISTUMISVALAISTUKSEN VAATIMUKSET

Poistumisvalaistus vaaditaan tyypillisesti julkisiin tiloihin ja työpaikoille.

Asetus **SMa 805/2005** määrittelee poistumisreittien valaisemisesta seuraavaa:

Poistumisreitit valaistaan tavalla, joka mahdollistaa niiden turvallisen käytön.

Poistumisopasteiden on oltava aina valaistuja. Poistumisreitin muun valaistuksen on käynnistytävä, kun tavallinen valaistus joutuu epäkuuntoon.

*Valaistuksella on oltava tavallisen valaistuksen sähkön-
syötöstä riippumaton virransyöttö, jolla turvataan valais-
tuksen toiminta vähintään yhden tunnin ajaksi.*

VAATIMUKSET VANHASSA KIINTEISTÖSSÄ

Järjestelmän on täytettävä kiinteistön käyttöönottoajankohdan mukaiset vaatimukset. Mikäli kiinteistöön tehdään rakennusluvan vaativia muutoksia, on myös poistumisvalaistus päivitettävä vastaamaan uuden käyttöönottoajankohdan mukaisia vaatimuksia.

Pelastusviranomaisella on aina myös harkintansa mukaan mahdollisuus määrätä lisäyksiä poistumisvalaistusjärjestelmään.

Kuka vastaa?

Asetuksen **SMa 205/2005** mukaan järjestelmän kunnossapidosta vastaavat rakennuksen omistaja ja haltija:

9 § Kunnossapito

Poistumisreittien merkintöjen ja valaistuksen toimintakunnossa pysyminen on varmistettava säännöllisellä kunnossapidolla. Kunnossapidosta huolehtimisesta vastaavat pelastuslain 22 §:n 1 momentin nojalla rakennuksen omistaja ja haltija yleisten tilojen ja koko rakennusta palvelevien järjestelyjen osalta sekä huoneiston haltija hallinnassaan olevien tilojen osalta.

Mitä edellyttää?

Asetuksen 805/2005 mukaan rakennuksen omistajan ja/tai haltijan on laadittava poistumisvalaistuksen **kunnossapito-ohjelma** ja myös dokumentoitava tehdyt toimenpiteet.

9 § Kunnossapito

Kunnossapitoa varten on laadittava kunnossapito-ohjelma, jossa selostetaan tarvittavat huoltotoimenpiteet. Tehdyt toimenpiteet merkitään joko kunnossapito-ohjelmaan tai erilliseen päiväkirjaan.

Kunnossapito-ohjelma ja -päiväkirja on pyydettäessä esitettävä alueen pelastusviranomaiselle valvontaa varten.

Kuinka usein järjestelmä tulee testata?

Suomen kansallinen lainsäädäntö ei määritä yksityiskohdaisia ohjeita poistumisvalaistusjärjestelmien riittävälle testaukselle, mutta minimivaatimuksena voidaan käyttää yleiseurooppalaisen standardin

EN 50172 määrittelyjä:

Päivittäin

Keskitetyn tehonsyötön järjestelmän merkinantolaitteiden tarkastus.

Kuukausittain

Jokaisen valaisimen lyhyt toiminta-aikatesti simuloiden normaalin valaistuksen syötön vikaantumista.

Vuosittain

Jokaiselle valaisimelle suoritetaan täyden kestoajan testi.

Akut

Turvavalaistusjärjestelmät ovat akkuvarmennettuja ja akkujen elinikä on aina rajallinen. Järjestelmä voi olla toteutettu joko valaisinkohtaisilla akuilla tai keskusakustolla. Valaisinkohtaisten akkujen elinikä on tyypillisesti 4-6 vuotta ja keskusakustojen 5-10 vuotta.

Lisäksi valikoimassamme on valaisimia, joissa valaisinkohtainen akku on korvattu ns. superkondensaattorilla (Escap). Näiden kondensaattoreiden elinikä on yli 10 vuotta.

Akkujen kunto todetaan tekemällä järjestelmälle toiminta-aikatesti, joko automaattisesti tai manuaalisesti. Mikäli ilmoitettu toiminta-aika (Suomessa tyypillisesti 1h) ei täyty, on akut vaihdettava. Korvaavina akkuina on käytettävä järjestelmän valmistajan määrittelemiä tyyppejä.

Valonlähteet: Loistelamppu

Vanhemmissa järjestelmissä on valaisimien valonlähteenä tyypillisesti loistelamppu. Jatkuvässä käytössä, kuten opastevalaisimissa, on lamppujen elinikä tyypillisesti noin 6-12 kuukautta. Vain katkon aikana toimivissa turvavalaissimissa lamppujen elinikä on pidempi.

Huoltotoimenpiteenä lamput on vaihdettava, kun ne eivät enää syty.

TYYPILLISESTI VIKAANTUVAT KOHTEET

Valonlähteet: **LED**

Viime vuosien aikana LEDit ovat korvanneet loistelamput poistumisvalaistuksessa lähes täysin. LEDien elinikä on huomattavasti pidempi kuin loistelamppujen. LEDien haasteena on niiden valotehon heikentyminen ajan kuluessa, jolloin ne eivät enää saavuta vaadittavaa tasoa.

Eurooppalainen standardi EN 1838 määrittelee minimipintakirkkaudeksi opasteen vihreälle alueelle $2\text{cd}/\text{m}^2$. Mikäli tarkastusta tehdessä ei ole käytettävissä soveltuvaa pintakirkkausmittaria, voidaan nyrkkisääntönä pitää sitä, että vihreän alueen himmeimmänkin kohdan valaistuksen on selvästi erotuttava normaalissa huonevalaistuksessa. Mikäli näin ei ole, on valaisimen valonlähde tai koko valaisin vaihdettava.

TEKNINEN PALVELU

Teknowaren Tekninen Palvelu auttaa kaikissa turvavalaistusjärjestelmän käyttöönottoon, tarkastukseen ja ylläpitoon liittyvissä kysymyksissä.

Ota yhteyttä!

Markus Laurell

Tekninen palvelupäällikkö

puh. 03 883 020

aftersales@teknoware.com

teknoware.com/fi/turvavalaistus/aftersales

